

RECHT ALS TEGENMACHT

Omtrent de emancipatoire functie van
het recht – Een metajuridisch betoog

Marc RIGAUX

Recht als tegenmacht. Omtrent de emancipatoire functie van het recht – Een
metajuridisch betoog
Marc Rigaux

© 2015 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

ISBN 978-94-000-0685-0
D/2015/7849/126
NUR 825

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen
mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd
gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke
voorafgaande toestemming van de uitgever.

INHOUD

	randnr.
<i>Verantwoording</i>	1
I. Macht als ordenende factor van de samenleving	4
1. Samenleving en de repartitie van werk en rijkdom	4
2. Netwerken als moleculen van de samenleving	5
a. Netwerken: een uiting van collectieve intelligentie?	5
b. Netwerk als molecule van de samenleving	6
3. De ordenende functie van macht	7
a. Macht: een relatief (en) complex fenomeen	7
b. Kadergebondenheid	8
c. Macht en druk	9
d. Verankering (consolidatie) van macht	10
e. Macht en tegenmacht	11
f. De ordenende functie van macht	13
g. Macht en recht	14
4. De ordenende functie van het recht	18
a. Verscheidenheid aan functies	18
b. Van macht over recht naar gezag	19
II. Emancipatie en recht	23
1. Vrijemarkteconomie als katalysator van maatschappelijke ongelijkheden	23
a. Arbeid, samenleving en economie	23
b. Marktverhoudingen, macht en recht	27
c. Het recht als factor van bevestiging en van contestatie van macht	29
2. Vrije markt en de permanente nood aan emancipatie	30
a. Emancipatie: een complex en veelzijdig begrip	30
b. De vrije markt als bron van aanhoudende verongelijking en uitsluiting	31
c. Limieten aan de emancipatie	32

III. Recht als tegenmacht – Omtrent de emancipatoire functie van het recht	33
1. Tegenbelang, tegenspraak, tegenmacht en (tegen)recht	33
2. De individuele handelingsvrijheid als nucleus van de tegenmacht	36
a. Van handelingsvrijheid tot burgerlijke ongehoorzaamheid	36
b. De individuele handelingsvrijheid als nucleus van de tegenmacht	40
3. De emancipatoire functie van het recht of het recht ten dienste van de maatschappelijke dynamiek – Bij wijze van synthese	41
<i>Bibliografie</i>	p. 36